

Jan Costin Wagner
Het laatste zwijgen

Literaire thriller

Vertaling
Gerda Meijerink

Cossee
Amsterdam

Proloog

Zomer 1974

Op zeker moment waren ze in de rode auto gestapt.

Eerder hadden ze vaak in de schaduw van het kleine huis gezeten. Urenlang. Dagenlang. Wekenlang.

In het begin had Pärssinen hem aangesproken en hem moeten overhalen binnen te komen. Later klopte hij zelf op de deur. Pärssinen deed open en dan zat hij in Pärssinens woonkamer naar de lichtplekken op het tapijt te staren en concentreerde hij zich op Pärssinens stem. Een zachte, monotone stem, die af en toe opeens oversloeg om meteen daarna weer nauwelijks hoorbaar door te gaan.

Af en toe keek hij op om Pärssinens blik te vangen, maar hij vond die niet omdat Pärssinen langs hem heen tegen de muur praatte. Dan liet hij zijn hoofd weer hangen, sloot zijn ogen en concentreerde zich op Pärssinens stem.

Na een poosje haalde Pärssinen een filmrol uit zijn hoes, zette de projector aan, en terwijl de film werd afgespeeld, hield Pärssinen eindelijk zijn mond.

Terwijl Pärssinen zweeg, keek hij strak naar het witte doek, en zijn hand in zijn broekzak bewoog langzaam op en neer, en vanuit zijn ooghoeken zag hij dat Pärssinen het in de gaten had, maar dat kon hem niks schelen, en in het begin moest Pärssinen erom lachen en even la-

ter deed hij hetzelfde. En op zeker moment, na een paar weken, gingen ze eropuit.

Pärssinen had gezegd: we gaan eropuit, en hij had niet gereageerd. Pärssinen had de film weer in de hoes gedaan, de hoes in de kast gezet en was opgestaan en had nog een keer gezegd: we gaan eropuit.

Hij meende zich te herinneren dat hij nog heel even, hij wist niet hoe lang, maar het konden slechts seconden zijn geweest, was blijven zitten. Hij meende zich zelfs de schittering in Pärssinens ogen te herinneren, een moment van twijfel. Pärssinen had heel even aan hem getwijfeld, maar toen was hij toch ook opgestaan en hij had kramp in zijn maag gevoeld toen hij Pärssinen naar buiten volgde.

De zon was warm en Pärssinens rode auto was bedekt met een maanden oude, misschien wel jaren oude laag stof. Ze stapten in.

In zijn herinnering zag hij Pärssinen achter het stuur zitten. Zichzelf, op de passagiersstoel, zag hij niet. Tijdens de rit was Pärssinen weer gaan praten. Geagiteerd en indringend. Hij legde alles nog even snel uit, zette de puntjes op de i, en hij dacht aan de film, aan een bepaalde passage, een scène in die film, in die film, die... film, een bepaalde scène, en hij voelde toen dat het spoedig, zo meteen, afgelopen zou zijn, dat het nu pas begon, maar ook meteen weer afgelopen zou zijn. En Pärssinen zei dat ze er nu echt werk van gingen maken en keek hem tegelijkertijd van opzij aan, en een seconde, de seconde die hij nodig had gehad om zijn blik te ontwijken, hadden Pärssinens ogen hem geraakt.

Daarna zag hij door de ruit heen de droge weg, en de zon hing boven hun rode auto, en hij dacht aan een bepaalde scène in een film, stelde zich die scène voor, stelde zich voor dat hij die werkelijk beleefde, en Pärssinen reed nu langzamer, mompelde iets als hij wat zag langs de weg, schudde dan zijn hoofd en zei: 'Nee, gaat niet,' en nam niet de moeite uit te leggen waarom niet.

Opeens begon Pärssinen hevig te vloeken en reed de stad uit, en hij voelde dat Pärssinen wist wat hij deed, hoewel hij Pärssinen had verzekerd dat hij zoiets nog nooit had gedaan en dat alleen hun kennismaking, hun ontmoeting, hun verbintenis, zoals hij het helemaal aan het eind een keer had genoemd, hem duidelijk had gemaakt dat het er nog een keer van moest komen, dat het er verdomme nog een keer van moest komen en dat het geen zin had zich ertegen te verzetten, maar dat ze het zouden doen, samen zouden doen. En terwijl Pärssinen over de provinciale weg reed, voelde hij dat het nu zover was, dat het nu ging gebeuren, wat het ook was, en hij stelde zich de scène uit een onlangs bekeken film voor, totdat hij besepte dat het allemaal niets uitmaakte, dat iedere vorm van explosie een opluchting zou zijn.

Pärssinen was een zijweg in geslagen, klopte hem op de schouder en beduidde hem in een bepaalde richting te kijken, door het zijraampje.

Hij zag wat Pärssinen hem wilde laten zien, en Pärssinen reed langzamer en kreunde. Neuriede of kreunde, hij wist het niet meer precies, had het destijds ook al niet geweten, in ieder geval reed Pärssinen langzamer, keek afwisselend recht voor zich uit en in de achteruitkijk-

spiegel, bracht de auto ten slotte tot stilstand, legde zijn hand tegen het portier en zei: 'Ben je er klaar voor?'

En hij, dat herinnerde hij zich heel goed, antwoordde: 'Wat bedoel je?'

Pärssinen reageerde er niet op maar zei alleen: 'Nu!'

En Pärssinen stapte uit de auto en hij zag hem lopen, rustig en vastbesloten, en op dat moment begreep hij dat het voorbij was, dat het helemaal voorbij was, en dat het begon. En Pärssinen sleurde het meisje van haar fiets, trok haar het hoge gras in, en hij kon ze geen van beiden meer zien, zag alleen nog de fiets die op het pad lag, het stuur in een vreemde schuine positie.

Hij stapte uit en liep de twintig, dertig meter naar het fietspad, naar de op het pad liggende fiets, hoewel hij zich later de seconden waarin hij die meters had afgelegd niet meer kon herinneren.

Eerst zette hij de fiets overeind.

Trok het stuur recht.

Vervolgens liep hij een paar stappen het veld in en keek naar Pärssinen, die op het meisje lag. Hij zag Pärssinens blote kont en de benen van het meisje. Pärssinen praatte: 'Toe nou, hou op, toe nou, toe, toe, mmm...' Het meisje zei niets, vermoedelijk omdat Pärssinen haar mond dichtdrukte. Pärssinen was sterk, klein maar sterk.

Hij bleef nog even staan wachten tot het voorbij was. Toen was het voorbij. Het was voorbij.

'N... Nee. Toe... Nee. Hou nou op,' zei hij na een poosje.

Even later richtte Pärssinen zich op en trok zijn broek omhoog. 'Shit,' zei hij. Hij zweette.

Het meisje bleef doodstil liggen en keek naar Pärssinen.

‘Shit,’ zei Pärssinen, en terwijl hij probeerde van Pärssinens gezicht af te lezen wat hij daarmee bedoelde, besepte hij opeens dat het voorbij was, en Pärssinen boog zich over het meisje heen en drukte haar keel dicht.

Het meisje reageerde nauwelijks.

Toen hij een stap in Pärssinens richting deed, kwam deze alweer overeind en zei: ‘Shit, we moeten haar wegbrengen,’ en toen hij niet reageerde, preciseerde Pärssinen: ‘Laten verdwijnen, ze moet weg, snap je! Help me, klootzak!’

Hij keek naar Pärssinen hoe die het meisje over het fietspad trok.

‘Help me dan toch, man!’ zei hij, en toen hij niet bevoog omdat hij dat niet kon, legde Pärssinen het meisje neer, rende naar de auto en reed die naar vlak bij de plek waar het meisje lag en waar hij stond.

Pärssinen stapte uit, ging op zijn hurken zitten, leek zich even te concentreren, tilde het meisje op en legde haar in de kofferbak. Hij deed de klep dicht, gooide de fiets in het hoge gras en zei: ‘Wegwezen!’

Hij staaarde naar de fiets in het gras.

‘Wil je hier blijven of zo?’ riep Pärssinen door het open raampje.

Hij liep naar de auto.

En stapte in.

Pärssinen startte de auto. Ze reden een tijdje zwijgend. De zon scheen overdadig. Nergens een andere auto. Pärssinen sloeg ergens een bospad in.

‘Ik weet de weg hier,’ mompelde hij. Het meisje. Hij dacht aan de benen van het meisje. Ze had haar schoenen nog aan en lag in de kofferbak. ‘Ik weet de weg hier, verderop is een meer,’ zei Pärssinen en hij reed de auto via almaar smaller wordende paden dieper het bos in.

Op de terugreis zweeg Pärssinen, die zat te zweten. Hij kon het ruiken, maanden later rook hij het nog. Pärssinen zweette zoals hij nog nooit een mens had zien zweten, zijn grijze overhemd was kletsnat en plakte aan zijn lichaam. Zelf zweette hij niet. Hij zat te rillen, hij had het koud. Als iemand hen had kunnen zien, was hem het merkwaardige verschil tussen hen beiden zeker opgevallen: dat de ene man zweette en de andere het koud had hoewel ze in dezelfde auto zaten. Maar ze kwamen niemand tegen zodat niemand zich erover kon verbazen.

Hij zat naast Pärssinen in de auto, begon de voorbijvliegende huizen te herkennen, de straten waar ze doorheen reden, en hij dacht aan het meisje. Aan het moment waarop Pärssinen haar in het water had laten glijden, en aan een scène in Pärssinens film die daar niets mee te maken had, die hij maar niet uit zijn hoofd kreeg hoewel alles allang voorbij was en hij ook niets had gedaan, want hij had het meisje niets gedaan, had haar ook niet aangeraakt, dat wist hij zeker, hij had geweigerd voor Pärssinen een vinger uit te steken.

Pärssinen reed, en door de autoruit heen zag hij een stralende zomerdag.

Toen ze eindelijk thuis waren, toen Pärssinen de auto op het parkeerterrein naast het door bomen omgeven

betonnen flatgebouw had geparkeerd, stapte hij uit, liet de zwetende Pärssinen zitten, ging naar zijn appartement en begon alles wat er rondslingerde en alle spullen die zich in kasten en lades bevonden, in zijn reistas te stoppen.

Hij keek op de klok, gaf zichzelf twintig minuten, deed alles wat niet in de reistas paste in vuilniszakken, maakte de koelkast leeg, gooide de levensmiddelen in de vuilnisbak, alles in de vuilnisbak en in de vuilniszakken die hij naast zijn reistas had gezet, trok de lakens van het bed en stopte die ook in een vuilniszak, en ging toen naar beneden, ging drie keer naar beneden, waar de zon scheen, en weer naar boven naar zijn appartement, dat in de schaduw lag, en zowel in de schaduw als in de zon had hij het koud. Als van verre zag hij Pärssinen, die de banden van zijn auto met een tuinslang schoonspoort en daar zo geconcentreerd mee bezig was dat hij hem niet opmerkte.

Hij zag Pärssinen in de brandende zon staan en gooide intussen de vuilniszakken een voor een met beheerste bewegingen in de container.

Inmiddels passeerden er ook mensen, liepen vlak langs hem, kwamen en gingen, bleven soms ergens staan zonder iets van hem te willen, de oude dronken vrouw die naast hem woonde had boodschappen gedaan en praatte in zichzelf, en Susanna, het meisje dat in de flat tegenover hem woonde en aan wie hij vaak had gedacht, van wie hij weleens had gedroomd, passeerde hem met twee vriendinnen, en het drietal groette hem zo uitgelaten als je op een zomerse dag mag doen.

De meisjes giechelden en vertelden dat ze bij het meer waren geweest... bij een ander meer, en Pärssinen was iets verderop bezig met het schoonmaken en schrobben van de kofferbak en keek niet op.

Achter de meisjes aan liep hij terug naar binnen, de meisjes waren in badpak en liepen op blote voeten hoewel op de stoep vaak scherven van bierflessen lagen, daar dacht hij over na terwijl hij pal achter hen naar boven liep, en toen deed hij de deur van zijn appartement achter zich dicht, pakte het telefoonboek en belde het verhuisbedrijf dat de meubels en het bed moest komen ophalen.

Het was nog een hele toer om de man duidelijk te maken dat het niet om een verhuizing ging maar om het opruimen van meubels die niet meer gebruikt werden, en eindelijk begreep de man het en beloofde dat hij meteen de volgende dag vroeg in de ochtend zou komen.

Toen stond hij een poosje voor het raam, keek naar de bomen en de lucht en hoorde door de ruit heen vaag het geluid van de stofzuiger waarmee Pärssinen zijn auto uitzoog.

Daarna slenterde hij nog een keer door zijn kleine flat, vulde met wat er nog rondslingerde een allerlaatste vuilniszak, een paar keer liep hij door de ruimte, vergewiste zich ervan dat die op de paar meubels na helemaal leeg was, en toen ging hij de witte gang op, trok de deur dicht, hoorde hoe die in het slot viel, liet de sleutel in het slot zitten voor de verhuizers en liep de trappen af naar de zon buiten.

De vuilniszak gooide hij in de container. Pärssinen

zat op zijn hurken op de achterbank en verwijderde een paar vlekken die er niet waren, die er niet konden zijn, want het meisje had alleen in de kofferbak gelegen. Maar Pärssinen wist van geen ophouden, en hij liep naar de auto en zei: 'Ik ga ervandoor.'

Pärssinen richtte zich op en staarde hem aan. 'Ze bloedde, verdomme. De kofferbak zit onder het bloed en ik geloof dat er op de achterbank...'

'Ik ga ervandoor,' herhaalde hij en zag Pärssinens verbazing, een verbazing die hij zelf ook voelde, de verbazing over de volmaakte rust die hem omgaf. Zijn reistas hing licht over zijn schouder, de zon was koesterend, en wat Pärssinen zei, hoorde hij nauwelijks.

'Ik ga ervandoor. We zien elkaar nooit meer,' zei hij, en hij bestudeerde even Pärssinens open mond, keerde zich om en liep naar de bushalte. Na een paar minuten kwam de bus, hij kocht een kaartje en ging helemaal achterin zitten.

Het grijze flatgebouw, dat niets meer met hem te maken had, verdween snel uit het zicht. De rode auto waarop hij, toen de bus de grote weg op reed, nog een keer een blik kon werpen, kwam hem voor als een speelgoedautootje.

Pärssinen zou hij nooit terugzien.